

PYGMALION. ROMANA

ȘTEFAN DUMITRESCU

PIGMALION
SAU
ARIPA FRÂNTĂ A ȚIPĂTULUI

PERSONAJELE

ARTISTUL, Auguste Pigmalion
GALATEEA, iubita artistului
MAMA artistului
FUNȚIONARUL
HOȚUL 1 ȘI 2

Partea întâi
Scena 1

Atelierul sculptorului Auguste Pigmalion. Stuurile lăsate scufundă încăperea vastă (prea încărcată de obiectele care se văd de obicei în atelierelor artiștilor plastici) într-o penumbră apăsătoare. În colțul din dreapta se întrezărește un tors de femeie. Pe peretele din fund se ghicește pe o pânză dreptunghiulară portretul unei femei. Se mai zăresc scaune, o căldare cu pensule, alte obiecte din atelier.

Într-o poziție hieratică, în genunchi, ca și cum s-ar ruga, cu fața la perete, se bănuiește silueta unui bărbat.

Undeva departe, ca și cum s-ar apropia furtuna, se aud stins tunete. A trecut destul timp de când artistul stă în aceeași poziție.

Pe peretele din stânga, se deschide o ușă. Lumina pătrunde obosită în atelier. Cea care a intrat acum în scenă se vede a fi o bătrână aducând o tavă cu mâncare.

(un tunet puternic, prelung).

BĂTRÂNA (*oprindu-se un moment în prag*): Auguste, copilul meu...

ARTISTUL (*după câteva momente*): Nu mă deranja ,mamă.

BĂTRÂNA: ...De o săptămâna n-ai mâncat nimic... Ți-am adus mâncarea...(pauză) ce-ți plăcea ție când erai la colegiu.

ARTISTUL (*tace*)

BĂTRÂNA (*care a pus tava pe masă*): Ai să te distrugi dacă nu faci efortul să ieși din casă...(pauză), trebuie să umbli, să te întâlnești cu prietenii...(întorcându-se vede pânza care atârna pe peretele din față; o clipă rămâne nemișcată...)

Pe aceasta când ai pictat-o ?

ARTISTUL: Azi noapte...

BĂTRÂNA (*rămânând lângă el*): Băiatul meu... Auguste... și mie îmi este foarte greu... zile și nopți m-am rugat... dar trebuie să fim tari. Am rămas numai noi... în afară de tine bătrâna ta mamă nu mai are pe nimeni...(mângâindu-l pe cap), Auguste... copilul meu ... îmi e îngrozitor de teamă...

ARTISTUL (*după un timp*): Te-am rugat să fii liniștită ,mamă... și să ai încredere în mine.(*tunet îndepărtat*)

BĂTRÂNA: Știi bine că întotdeauna am avut încredere în tine.

ARTISTUL: Am certitudinea că o să vină... Parcă o văd înaintea ochilor cum vine ,(gest halucinant) e vie, e întreagă... uite-o, pășește... o minune în lumea aceasta nefericită.

BĂTRÂNA :(*îngrozită își face cruce*)

ARTISTUL: Și acum du-te, lasă-mă singur ,mamă...

BĂTRÂNA (*obosită*): Aș vrea să iei numai câteva înghițituri.

ARTISTUL :(*ridicându-se, pare preocupat de ceva*)

BĂTRÂNA: Numai câteva înghițituri, Auguste... și sunt mulțumită.(*tunet prelung*)

ARTISTUL (*plimbându-se prin atelier*): Aș vrea să mă lași singur.

BĂTRÂNA (*pregătindu-se să plece*): Promite-mi că o să mănânci ceva, ca să plec liniștită.

ARTISTUL: Îți promit, mamă... (*bătrâna iese*)

BĂTRÂNA: Domnul să ne ajute! (*trăsnește undeva aproape*)

ARTISTUL (*aceeași căutare nervoasă, obsedantă. Merge și trage violent stuurile,*

o clipă își pune mâna la ochi gemând. Apoi va lua o pânza și o va atârna pe același perete. Va începe nervos, scrâșnind ,să lucreze. Gemând sau mai degrabă urlând): Nu se poate...! Așa va fi precum cred...(pauză; lucrează agitat uitând de el).Doamne! Nu se poate...!Așa va fi.(pauză) Chiar dacă e moartă...O voi picta, o voi sculpta atât de frumoasă... încât, încât va fi a mea... mai vie decât a fost vreodată...

(se oprește îngrozit, privind liniile trase. Deodată se înfurie și începe să tragă de pânză...O va sfâșia bucată cu bucată. Are fața congestionată, ochii demențiali.)

ARTISTUL: *(Rămâne un moment în picioare, răsuflând greu...)* Dacă e adevărat, dacă puterea mea va fi în stare...! *(un trăsnet prelung)*

ARTISTUL *(Lăsându-se pe vine, trupul i se chircește încet, încet, urlând):* Nu se poateeee! Nu se poateeee ! *(stins)* Trebuie să cred, să cred...! Să cred ca un nebun până la capăt...

ARTISTUL *(rar, stăpân pe el):* Trebuie să rămân lucid... stăpân pe mine. Numai așa o voi putea recrea... prin puterea minții și a spiritului... *(se va așeza pe un trepid în fața picturii imense de pe peretele din fund. Va deveni din ce în ce mai calm, ochii îi ard viu, concentrați)*

ARTISTUL: Și totuși, unde este perfecțiunea...? Parcă ești tu, Galateea... Și totuși lipsește ceva... *(tăcere)* Ceva esențial... esențialul, pe care încep să-l intuiesc ,să-l pipăi.

BĂTRÂNA *(deschizând ușa):* Pot să te deranjez puțin, Auguste?

ARTISTUL: Da, mamă?

BĂTRÂNA: A telefonat Jean Andon, diseară va trece să te vadă. Dacă ai accepta ar dori să mergeți împreună în Africa.

ARTISTUL: Am nevoie de liniște și de concentrare, mamă. *(tunet slab)*

BĂTRÂNA: Mă gândesc că ți-ar face foarte bine... Îți amintești, asta a fost visul tău dintotdeauna.

ARTISTUL: A fost... Acum nu mai e...

BATRÂNA: Iar n-ai mâncat nimic, Auguste, sunt aproape două săptămâni de când nu mai pui nimic în gură...

ARTISTUL: O săptămână și două zile... și nu voi putea mânca nimic până nu o voi învia... mai bine zis reînvia.

BĂTRÂNA: Pot să mai stau?

ARTISTUL: Da. *(tunet îndepărtat)*

BĂTRÂNA: Mi-aș dori mult să mergi în excursia asta, te-ar mai inspira...

ARTISTUL *(privind tabloul):* Nu pot s-o fac acum. Sunt convins că o voi face... împreună cu Galateea *(pauză)*. Ce crezi că-i lipsește? *(arătând tabloul)*

BĂTRÂNA *(privind atentă):* Nimic... e foarte reușită. Atunci când o vei expune va stârni multe elogii.

ARTISTUL: N-o voi expune niciodată. Și totuși, îi lipsește ceva...

BĂTRÂNA: Încearcă să iei numai câteva linguri de supă ,Auguste...

ARTISTUL: Acum câțiva ani am avut o revelație, că arta este cea care ține lumea aceasta ca să nu se prăbușească.

BĂTRÂNA: Auguste... *(tună undeva departe)*

ARTISTUL: Iar teoria criticului acela, cum îi zice, care afirma că omul a intrat din animalitate în istorie prin poarta artei, cred că este adevărată... ideea este genială.

BĂTRÂNA: Mă bucur că te văd mai senin... și că ai chef de vorbă.

ARTISTUL: Pentru că sunt sigur că Galateea nu e moartă... sau mai bine zis, a înviat.

BĂTRÂNA: Auguste... nu mă speria *(pauză)*. Ți-am povestit odată că numai întâmplător bunicul tău s-a numit Pigmalion. Notarul la care s-a dus era cam cherchelit și i-a trecut numele ăsta.

ARTISTUL: Bine, dar faptul că i-am dat viață Galateei, tot întâmplare este ? Și faptul că o cheamă Galateea ?

BĂTRÂNA: Auguste... *(tunet stins)*

ARTISTUL: Mi-a explicat clar, am calculat cu calendarul în mână... Din clipa în care tabloul în care era Galatea a fost gata, ea a putut să se ridice ca printr-un miracol, zăcea în pat de la vârsta de șase ani... doar ți-am povestit. (*tunet slab, semn că s-a potolit furtuna*)

BĂTRÂNA: Mă gândesc că ar fi bine să mergi și să vezi expoziția care s-a deschis recent.

ARTISTUL: Nu încerca, te rog, să-mi abată atenția. Pentru mine e foarte important lucrul acesta. Mi-a spus clar, era într-o zi de vineri, pe seară când ,a văzut că poate mișca picioarele... curioasă, a încercat să vadă dacă poate să se ridice... a crezut că visează și că înnebunește când a văzut că merge.

BĂTRÂNA: Auguste, nu vreau să-ți dau speranțe... acum poate că ar fi bine să te încurajez în iluziile tale, dar după aceea mă tem că îți voi face rău. Așa că mai bine te obișnuiești cu ideea pierderii definitive.

ARTISTUL (*expresie dureroasă a feței*): De-ar fi și în mormânt și tot o voi învia (*gesturi largi de posedat*). O voi face mai frumoasă. Va fi ca o regină... parcă o văd intrând în atelier.

BĂTRÂNA (*cutremurându-se*): Copilul meu!

ARTISTUL (*cu privirea dementă*): Crede-mă, mamă, mitul lui Pigmalion e adevărat. Miturile sunt meta esențe... esența unei istorii. Țta e mitul, înțelegi? El nu poate, n-are cum să nu fie adevărat... mitul e veșnic (*tăcere*).

BĂTRÂNA: Sunt de acord cu tine ,Auguste (*expresia feței este de îngrijorare*).

ARTISTUL (*începând să se plimbe gesticulând prin atelier*): Galatea se găsea în avion, la șase mii de metri înălțime... sunt de acord cu tine că de la înălțimea asta nu scapă nici un om, mai ales că avionul s-a prăbușit în munți, peste prăpăstii și peste păduri. Dar... puterea artei, asta nu înțelegi tu, este nemărginită.

BĂTRÂNA (*privindu-l îngrijorată, cu compasiune*): Auguste, băiatul meu... vreau mult de tot să ieși din atelier, ești obsedat de o idee. Ideea aceasta te poate înnebuni...(*pauză*). Crede-mă ,copilul meu, mulți oameni au trecut prin nenorocirea asta. Aveam treizeci și șase de ani când a murit tatăl tău... aveai numai nouă ani. Am urlat, am căzut bolnavă... dar nu mi-am pierdut mințile.

ARTISTUL (*trezindu-se*): Mamă...

BĂTRÂNA (*cu lacrimi în ochi*): După ce mi-am pierdut bărbatul și nora, înțelege-mă, n-aș mai rezista să-mi pierd și băiatul (*pauză*). Auguste, înțelege-mă, sunt bătrână, am trecut prin multe... Dacă nu ieși din atelierul ăsta blestemat, unde stai și pictezi zi de zi același chip... o să înnebunești.

ARTISTUL: O s-o pictez de mii și mii de ori, mii de ani. Până o s-o învii.

BĂTRÂNA (*mai liniștită*): Un bărbat la treizeci și cinci de ani mai poate să mai iubească. O să iubești, o să te căsătorești, ai să vezi...

ARTISTUL (*mușcându-și buza, gânditor*): Galatea n-a fost numai iubita și soția mea, este creația mea... și rațiunea mea de a fi (*pauză*). Asta nu poți tu înțelege. Creația vieții este idealul și datoria oricărui artist. Dacă eu nu voi reuși să-i dau viață Galateei voi fi un om nenorocit (*rar*), profund nenorocit... (*pauză*)

Și acum vreau să rămân singur, simt nevoia să rămân singur cu mine.

BĂTRÂNA (*lângă masă*): Numai câteva înghițituri să iei, Auguste, aș fi mulțumită pe ziua de azi.

ARTISTUL : Nu pot, mamă. (*se așează pe același trepied, în fața tabloului care o reprezintă pe Galatea în mărime naturală; va rămâne mult timp cu capul în palme, ca și cum l-ar munci o idee salvatoare*)

Partea întâi Scena 2

Același atelier. Câteva zile mai târziu... tabloul din scena anterioară care o prezenta pe Galatea în mărime naturală se vede atârând oribil, sfâșiat, murdărit de vopsele.

Artistul cu mânecile suflecate. Expresia îi este teribilă, încordată până la demență. Mânecile halatului îi flutură stropite de vopsele, mesianic. Își pregătește o nouă pânză. Merge, închide ușa cu cheia. Nervos, arzând ca o flacără se va apuca să picteze o altă Galatee. Cu glasul tremurând, întretăiat de spaimă și de febrilitatea lucrului. Sunt momente lungi în care uită să mai monologheze furat de muncă.

ARTISTUL: O simt, o văd înaintea ochilor... Galatea! (*pauză*) știu... Ești moartă... poate că nu ești decât rănită și ai nevoie de mine, (*rar*) de gândul meu care să ajungă la tine. (*închide ochii scrâșnind din dinți; apoi îi deschide violent, privirea îi țâșnește demențială, concentrată*)

ARTISTUL (*cu mâinile întinse ca și cum ar vrea s-o pipăie, ca și cum ar fi găsit-o*) Te văd... trupul îți zace pe pământ... pe iarbă... gândul meu a ajuns la tine! (*urlând*) Acum ,Galatea... acum!!! Ridică-te, iubita mea... așa... târăște-te... spiritul meu este ca un fulger... un fulger între mine și sufletul tău... simt cum îți dă putere. (*ca într-o tranșă halucinantă se apucă de pictat; liniile sunt trase fulgerător pe pânză, culorile sunt puse în neștire*)

ARTISTUL (*cu răsuflarea întretăiată*): Acum... repede ,Doamne... dă-mi puteri s-o prind așa cum este acum... vie! Galatea ,(*tare*) mă simți? Mă auzi? (*pauză; i se aude răsuflarea șuierătoare*) Eu te văd, îți văd buzele, (*pensula i se mișcă născând conturul buzelor*) îți aud respirația! (*mai tare*) îți aud sângele cum pulsează în vene... și pe el vreau să-l pictez... (*se aud bătăi în ușă*)

BĂTRÂNA (*i se aude vocea*): Auguste!... (*tace*) Auguste! Mă auzi ,Auguste!

ARTISTUL (*a cărui comunicare cu lumea exterioară este total întreruptă*): Simt cum prinzi viață, Galatea! Iubita mea, de data aceasta portretul tău va învia... (*rar*) o știu dinainte!... Simt...

BĂTRÂNA (*rugător*): Auguste! Deschide ,copilul meu... (*pauză*) Auguste, să nu faci vreo prostie... Auguste!

ARTISTUL (*mai lucid*): Simt că de data aceasta te prind, (*tare*) simt realitatea cum învie sub penelul meu !(*urlând fericit*) Doamneee! Acesta să fie momentul meu unic, supremul meu moment!

ARTISTUL (*urlând de fericire, lucrând îndârjit*): Simt în mine puteri fără seamăn, cum s-au dezlănțuit și nimeni și nimic nu le mai poate opri.

BĂTRÂNA (*voce stinsă*): Auguste... copilul meu ,să nu faci vreo prostie...

ARTISTUL (*se dă o clipă înapoi pentru a privi tabloul; un moment pare lucid*): Doamne!... Simt că de data aceasta o să reușesc... o s-o învii... Galatea... (*se apucă din nou de lucru, tabloul pare a se alcătui linie cu linie; lumina va scădea încet, încet, pe scenă*)

ARTISTUL: Galatea! Te văd înaintea ochilor... vie... frumoasă... așa cum erai tu. (*tare*) Ridică-te și umblă ,Galatea! Așa cum s-a ridicat Hristos din morți. Ridică-te și umblă, iubita mea. (*artistul abia se mai vede în întunericul care inundă scena*)

BĂTRÂNA (*tot mai stins*): Auguste... Copilul meu...

ARTISTUL (*cu voce obosită, fără vlagă*): Ridică-te ,Galatea! Așa,iubito... acum umblă, vino acasă!

BĂTRÂNA: Auguste... Copilul meu...

ARTISTUL (*voce scăzută*): Doamne ,ce obosit mă simt. E ca și cum n-aș mai exista...

(*tare*) Poate că într-adevăr nici nu mai exist... din bietul meu trup n-a mai rămas nici un strop de materie.

Partea întâi
Scena 3

A treia zi, atelierul artistului se luminează treptat. Pe peretele din față se vede tabloul Galateei în mărime naturală, de o frumusețe neobișnuită. Impresia că femeia apare în tablou, descinde în atelier, că arta a făcut-o vie, carnală, este atât de puternică încât te copleșește. Artistul se vede căzut, ghemuit la picioarele tabloului.

BĂTRÂNA (*bătând în ușă*): Auguste... Auguste... băiatul meu.

ARTISTUL (*tresare*)

BĂTRÂNA: Auguste, trezește-te! Știu că dormi, ți-am auzit răsuflarea.

ARTISTUL (*trezindu-se, în primele momente pare buimăcit*): Doamne... unde sunt?

BĂTRÂNA: Auguste, ți-am auzit glasul!

ARTISTUL (*se ridică somnambul în picioare*): Da, mamă, te aud. (*pauză, revenindu-și*)

Doamne, ce e cu mine?

BĂTRÂNA: Auguste!

ARTISTUL (*dând cu ochii de tablou, rămâne împietrit, extaziat*): Galateea !... Dumnezeu! Ea e!... E vie!

BĂTRÂNA: Deschide, te rog.

ARTISTUL (*rămâne în extaz*): Da, mamă, te-am auzit, deschid acum. (*fără să-și poată lua ochii de la tablou*) Ești îngrozitor de frumoasă! Și mai ales ești vie.

BĂTRÂNA: Auguste...

ARTISTUL: Doamne, ce vie ești! Niciodată n-ai fost atât de vie, atât de fericită!

BĂTRÂNA: Auguste!

ARTISTUL (*revenind la realitate*): Da, mamă, imediat. (*merge și deschide*)

BĂTRÂNA (*pătrunzând îngrijorată în atelier, dă să-l îmbrățișeze; privirea i se lovește de tablou; speriată*): Auguste...! (*uită să-l mai îmbrățișeze*) Auguste, ce e asta?

ARTISTUL (*privind și el pierdut opera*): Știi bine, mamă. Nu vezi?

BĂTRÂNA (*ducându-și mâna la gură*): Dumnezeu! Pare mai vie decât în realitate. (*se oprește fascinat de tablou; ar vrea să-l pipăie dar îi este teamă*)

ARTISTUL: E vie, mamă. Privește, dacă pui mâna pe el vei simți sângele zvâcnind în trup. Privește-i chipul, nu vezi ce fericită este?

BĂTRÂNA: Mi-e teamă să nu-mi pierd mințile, Auguste. Mi se pare mai degrabă un vis macabru.

ARTISTUL: Galateea e vie, mamă. Am sculat-o din morți, acum e în drum spre casă.

BĂTRÂNA (*îl privește îngrozită, făcându-și cruce*): Doamne Dumnezeu, ajută-ne!

ARTISTUL: E vie, mamă! Va veni și te va îmbrățișa.

BĂTRÂNA (*atingându-l, încercând să-l mângâie*): Auguste, să avem grijă să nu ne pierdem mințile. Nu știu de ce am impresia că s-a întâmplat o nenorocire.

ARTISTUL (*încercând s-o oprească*): Nu vorbi așa, mamă. Ce-am făcut eu este un lucru înspăimântător de mare. Poate că prin mine, pentru prima dată în istorie, arta și-a atins idealul său, acela de a crea viața.

BĂTRÂNA (*încercând să-și revină*): Auguste, trebuie să coborâm cu picioarele pe pământ.

ARTISTUL: Dacă e adevărat, mamă, că viața a apărut din lut, tot atât de adevărat este că ea nu trebuie să se mai întoarcă în pământ.

BĂTRÂNA: Dar unde, copilul meu?

ARTISTUL: Să zboare, mamă. În cer, în univers, acolo unde trebuie să se întoarcă...

BĂTRÂNA: (*după un timp*): De două săptămâni n-ai mai ieșit din atelier...

ARTISTUL: (*ștergându-se pe mâini*): Ai dreptate... astăzi se împlinesc exact două săptămâni de când am auzit vestea nenorocită... (*pauză*) Acum pot să ies, să văd lumina zilei... (*tare*) să mănânc, să mă îmbăt .

BĂTRÂNA: (*aruncându-și o privire prin atelier*): Doamne ,ce îngrijorată am fost zilele acestea. Dacă nu ți-aș fi auzit respirația și sforăiturile tale de urs aș fi crezut că ți-ai pus capăt zilelor.

ARTISTUL : (*pregătindu-se să iasă*): Arta trebuie să recreeze viața ,mamă ,nu să o distrugă. Fără artă lumea aceasta n-ar rezista vie o fracțiune de secundă, s-ar prăbuși.

BĂTRÂNA: Înainte de a merge la plimbare va trebui să mănânci.

ARTISTUL: Să mai arunc o privire ,mamă... (*pauză*) E aidoma cum am visat-o eu. Doamne, ce vie este... !

BĂTRÂNA: Mai bine ieșim să mâncăm undeva.

ARTISTUL: Da, și apoi mergem la gară s-o așteptăm. (*cei doi dispar; scena se scufundă treptat în întuneric.*)

Partea întâi

Scena 4

Scena se luminează pe nesimțite. Artistul pătrunde în atelier.

ARTISTUL: Nu m-am înșelat. Deci e adevărat. Doamne ,ce vie este...! (*pauză*)

ARTISTUL: (*așezându-se pe trepid, în fața tabloului*): Cât am ieșit tot timpul m-am îndoit. Mi s-a făcut o frică îngrozitoare, iubită, că s-ar putea să fi fost un vis, (*rare*) o născocire... Dar n-a fost așa. Ești adevărată și vie... mai vie decât orice femeie. Nu voi pleca de lângă tine, voi dormi și voi mânca la picioarele tale.

BĂTRÂNA : (*bătând la ușă, apoi intrând*): Auguste, copilul meu... a venit Michele să te vadă.

ARTISTUL: Nu sunt acasă pentru nimeni, mamă. Roagă-l pe Michele să mă ierte, în afară de tine n-are voie nimeni să mă vadă.

BĂTRÂNA: Te roagă bătrâna ta mamă...

ARTISTUL : (*contemplându-și opera*): E ultimul meu cuvânt. (*bătrâna iese; artistul se întinde la picioarele tabloului, poziție în care va adormi*)

ARTISTUL: Știu sigur că opera mea e vie, că Galatea mă caută, că vine acasă... acum în clipele acestea... Și totuși de ce o aștept? De ce mă îndoiesc? (*pauză*) Doamne ,ce chin! Ce greu îmi este sufletul! (*pauză*) De fapt cred că îmi este teamă că nimic din ce-am sperat nu este adevărat... (*lumina se stinge încet, încet*)

Partea întâi

Scena 5

Atelierul e scufundat în întuneric. De undeva se aud bătăi în ușă. Penumbra începe să se înfiripeze, se întrezăresc obiectele din atelier. Pe peretele din față se vede vag tabloul Galateei. La picioarele lui trupul artistului dormind. Se aude concret și reținut o cheie învârtindu-se în broască

Din spatele tabloului Galateei, care este atârnat în dreptul unei uși, se vede apărând o femeie. Lumina va crește abia perceptibil, apoi se oprește lângă Pigmalion care doarme la picioarele tabloului. Femeia va face câțiva pași prin atelier, nedorind să-l trezească, se va așeza într-un șezlong ,unde va adormi.

Partea întâi
Scena 6

A doua zi, aceeași imagine. Cel care se trezește primul este artistul, când o zărește pe Galatea, dormind în șezlong are un moment de uluire. Se freacă la ochi ca și cum ar dori să se trezească dintr-un vis care l-a consternat. Într-un târziu se va așeza în genunchi lângă femeia iubită.

ARTISTUL : (*încercând să o mângâie, pare uluit*): Doamne, deci e adevărat! Galatea, iubita mea... Ai venit?! În carne și oase...

GALATEEA : (*care se trezește, zâmbește ușor, fericită*)

ARTISTUL: Iubito... Bine ai venit acasă!

GALATEEA (*luându-i mâna și sărutându-i-o*): Iubitule, și acum mi se pare un vis, dar totul este adevărat. Să nu te îndoiești o clipă.

ARTISTUL: (*sărutând-o*): Da, știu că totul este adevărat.

GALATEEA: Am venit azi noapte cu trenul de unu, am intrat pe ușa din dos... dormeai, și n-am vrut să te trezesc.

ARTISTUL: Trebuia să mă trezești.

GALATEEA: E mai bine așa, apar ca dintr-un vis.

ARTISTUL: Cât e ceasul?

GALATEEA: Nouă.

ARTISTUL: Peste puțin timp va veni mama cu masa. Cred că trebuie să o pregătesc, altfel se va întâmpla cine știe ce...

GALATEEA : (*aprobând, surâzându-i*): Ai dreptate. Du-te s-o pregătești. (*artistul iese; Galatea se va ridica în picioare, oftează fericită; face câțiva pași prin cameră și se va opri în fața tabloului care o reprezintă; expresia de îngrijorare și panică îi pune stăpânire încet, încet pe chip*)

Partea întâi
Scena 7

Acceași imagine.

ARTISTUL: (*pătrunde în atelier val vârtej*): Gata, am convins-o, e nebună de fericire!

BĂTRÂNA : (*tremurând*): Nu pot să cred! Nu pot să cred! (*îmbrățișându-și nora*) Copila mea, copila mea... Doamne Dumnezeule!

GALATEEA : (*îmbrățișând-o*): Mamă...!

ARTISTUL (*fericit*): Gata, ajunge... Atâtea pupături n-am văzut în viața mea.

BĂTRÂNA: Stai jos, copila mea, mă așez și eu aici. (își duce mâna la piept) Doamne, cum îmi bate inima.

GALATEEA (*zâmbind*): Șocul a fost greu. După atâta tăcere voi intra în normal.

BĂTRÂNA: Deci e adevărat? Adevărat?!

GALATEEA: Fac și eu eforturi să cred că totul e adevărat, că sunt vie, nici nu-mi vine să cred. Surâd tot timpul ca o tâmpă.

BĂTRÂNA: Mari sunt puterile Domnului. Aș vrea să mergem astăzi la biserică ,fetița mea.

GALATEEA: Poate, e o idee bună ,mamă. (*pauză*) Deși cred că Dumnezeu n-a avut nici o contribuție.

BĂTRÂNA: Nu vorbi așa. Trebuie să fie o întâmplare rarisimă. În comunicatul care a apărut în ziare n-a fost dat nici un supraviețuitor... Doamne, cum am stat zilele acelea lângă aparatul de radio ca să căpătăm știri. M-am rugat în gând.

GALATEEA (*gânditoare*): Da... o întâmplare cred că a fost.

BĂTRÂNA: Trebuie să-i anunțăm acum pe părinții tăi.

GALATEEA (*gânditoare*): M-am gândit. Dar nu trebuie să-i anunțăm printr-o telegramă.

ARTISTUL: Exact, de asta trebuie să mă ocup eu ,iubito, și tot eu mă voi ocupa și de masă. (*iese*)

BĂTRÂNA: Doamne, ce miracol...

GALATEEA (*privind îngrijorată tabloul*)

BĂTRÂNA: Ce ai?

GALATEEA: Nu știu. (*palidă*) E un sentiment confuz de panică și de angoasă. Mi-e teamă că totul nu-i decât o iluzie... că nimic nu e adevărat.

BĂTRÂNA (*venind lângă ea*): Biata de tine. E de mirare că nu ți-ai pierdut mințile, că n-ai înnebunit. Tot timpul cât ai lipsit mi-a fost teamă să nu se întâmple același lucru cu Auguste. Acum a trecut totul, o să ne obișnuim.

GALATEEA: Când a făcut tabloul acesta?

BĂTRÂNA: Zilele astea... alaltăieri l-a terminat.

GALATEEA : (*palidă, obsedată*): Nu știi de ce mă fascinează și mă neliniștește. E ca și cum și-ar bate joc de mine...

BĂTRÂNA : Galateea ,nu vorbi prostii, e un tablou reușit.

GALATEEA : (*tristă*): E uluitor de reușit, mamă...

ARTISTUL : (*apărând cu un platou*): Gata masa...! Șuncă, jambon și cafea cu lapte. (*așezând platoul pe masa din mijlocul atelierului*) Așezați-vă în jurul meu.

Partea întâi Scena 8

Cei trei se așează în jurul mesei. Mănâncă.

GALATEEA: Auguste, vreau să știu dacă tabloul l-ai terminat acum trei zile?

ARTISTUL: (*înfulecând*): E grozavă. Eu trebuie să recâștig terenul pierdut. (*mică pauză*) Da, iubito, și-ți spun și, când. După amiază, la ora cinci, atunci am terminat tabloul, iar tu ai înviat din morți.

GALATEEA : (*palidă*): Deci e adevărat? (*pauză*)

ARTISTUL: Da.

GALATEEA: Atunci m-am putut mișca. Am avut realmente impresia că mă scol din morți. (*se ridică în picioare, ca și cum ar avea un moment de clarviziune*) Te vedeam în minte, limpede... numai că eram moartă, inertă, nu știu cum să vă spun. Și atunci am auzit vocea ta... "Galateea ! te văd înaintea ochilor. Ridică-te și umblă, iubita mea! Așa cum s-a ridicat Hristos din morți! Ridică-te și umblă ,Galateea !" (*oprindu-se în loc și privindu-l în față*)

ARTISTUL (*o privește uluit*).

GALATEEA: Exact acestea au fost cuvintele pe care le-ai rostit ,Auguste.

ARTISTUL: Da... (*gânditor*) așa este. Exact aceste cuvinte, îmi amintesc precis... era ca și cum s-ar fi dezlănțuit în mine niște energii cumplite care îmi torsionau trupul și spiritul ca un sorb.

BĂTRÂNA: Copiii mei, (*pauză*) nu vrei să spunei că portretul ăsta...?

ARTISTUL (*așezându-se*): Ba da ,mamă.

BĂTRÂNA: Galateea !

GALATEEA : (*așezându-se și ea tristă*): Acesta e adevărul.

ARTISTUL: Puterea artei este fantastică, mamă. Parcă ți-am explicat o dată. (*pauză*) Tot acest univers de fiare ,roțițe și curele de transmisie care este civilizația umană, s-ar prăbuși dacă n-ar fi susținut de artă.

BĂTRÂNA: Tu trebuie să crezi asta, pentru că ești artist. Dar Galateea ?

GALATEEA: Printr-un noroc, de fapt un adevărat miracol, am avut șansa să mă agăț de un fel de pernă de aer. A fost o întâmplare de unu la un miliard de cazuri. (*pauză*) Nu știu de unde a apărut perna aceea. După aceasta am avut norocul să cad printre crengile a doi pini... apoi am zăcut o săptămâna și ceva în nesimțire. Acum trei zile i-am auzit vocea lui care m-a trezit și mi-a poruncit să mă ridic. (*amândoi o privesc cu răsuflarea tăiată*) Asta a fost tot.

BĂTRÂNA: Să nu-L supăram pe Dumnezeu ,copiii mei, aici e mila Celui de sus.

GALATEEA : (*gânditoare, tristă*): Mă întreb ,Auguste, dacă n-ar fi fost pinii și perna de aer, dacă trupul mi-ar fi devenit o masă de oase și sânge amestecate? Atunci mă mai puteai învia? (*se lasă o tăcere adâncă*)

ARTISTUL: Cred că da, Galateea. (*din nou tăcere*)

BĂTRÂNA: Să ne fie de bine ,copii. Respectați-mi măcar bătrânețea și în prezența mea nu mai vorbiți de asemenea aiureli. (*atinge masa*) Cum poate învia o operă de artă un mort la mii de kilometri?

GALATEEA: Imaginează-ți, Auguste, în cădere n-am dat drumul din brațe poșetei în care aveam bani...

ARTISTUL: Da...

GALATEEA: Altfel n-aș fi avut bani să ajung acasă. (*ridicându-se*) Lasă-mă pe mine ,mamă , să-l duc eu.

BĂTRÂNA : (*ieșind cu platoul*): Nu, nu, vă las să vă mai odihniți o oră, apoi vom merge la biserică, unde îi vom plăti preotului o slujbă.

Partea întâi Scena 9

Cei doi rămași singuri, tăcere apăsătoare.

GALATEEA : (*plimbându-se prin atelier*): Știi ce impresie am ,Auguste?

ARTISTUL : (*așezându-se în fotoliu; privirea îi este obsedată de tablou*): Da?

GALATEEA : Că pentru mine viața nu e viață, o viață omenească... viața unei femei adevărate.

ARTISTUL(*preocupat*): Da...

GALATEEA : Mă simt o marionetă. Viața mea e viața unei marionete, marioneta unei opere.

ARTISTUL : (*tresărind, privind-o*): Ce-ai spus? E o nerozie ,Galateea... Cum poți crede așa ceva? (*pauză*) Ar trebui amândoi să-i mulțumim acestui tablou ca unui Dumnezeu, cum zice mama. Căci el ne-a salvat. Pe mine ca artist și pe tine ca viață.

GALATEEA : (*privind într-un fel ciudat tabloul*): Pe tine ca artist genial. Iar pe mine... ca pe o marionetă.

ARTISTUL : (*privind-o mirat*): Galateea...!

GALATEEA : (*așezându-se în celălalt fotoliu*): Doamne ,ce obosită mă simt.

ARTISTUL: Ai dreptate, și eu mă simt la fel. Ce-ar fi să ne culcăm.

GALATEEA : Nu ,(pauză) astăzi aş vrea să hoinărim. Îți mai amintești cum hoinăream odinioară?

ARTISTUL : (*bine dispus*): Ca niște derbedei... bună idee.

GALATEEA: Ca cei mai frumoși derbedei din lume, iubitele.

ARTISTUL : Iar mama va merge la biserică unde va asista la o slujbă.

GALATEEA (*pregătită de plecare*): Eu sunt gata. (*ies amândoi*)

Partea întâi Scena 10

Peste câteva zile. Galateea intră gânditoare în atelier.

GALATEEA : (*așezându-se în fața tabloului*): De ce mă fascinează? Și de ce mă simt atât de umilită? Cine ești de fapt? O simplă pânză. Ești spirit? (*pauză*) Mă simt mereu dedublată, ca și cum ar fi două trupuri luptându-se pentru același suflet. (*pauză, dureros*) Și sufletul senin se află în tine... senin, bun, etern. (*tare*) Eu sunt un biet trup fără suflet.

GALATEEA : (*așezându-se în fotoliu; privind-o ca și cum ar vrea să se contopească cu cealaltă*): De aceea te urâsc, iar pentru asta mă simt ca și cum aş fi păcătuț. (*tăcere*) Cât n-aș da să fiu o simplă pânză. (*tăcere*) Îmi e teamă de tine, mă simt complexată când intru aici. Dacă nu mi-ar fi teamă că în clipa în care te-aș distruge viața mea s-ar termina, te-aș tăia în bucăți.

ARTISTUL : (*intrând*): Galateea, ce faci aici?

GALATEEA: Vorbesc cu mine însămi.

ARTISTUL: Aș vrea să mă fi înșelat, mi se pare că tabloul acesta te indispune.

GALATEEA (*privindu-l tulburată*): Așa e.

ARTISTUL: Întotdeauna când intri în atelier chipul îți este contorsionat de o suferință ciudată.

GALATEEA (*gândindu-se*): Auguste, dacă te-aș ruga să vindem casa și atelierul și să ne mutăm în alt oraș... Mi-ai satisface această dorință?

ARTISTUL (*după un timp*): Nu ,Galateea, aici m-am născut.

GALATEEA: Înțeleg... Atunci aş vrea să-mi dai voie ca tabloul acesta să-l împachetăm și să-l ducem în pod, ca și pe primul.

ARTISTUL: Aș vrea să-l păstrez pentru mine. Când lucrez ,dacă privesc la el, mă inspiră.

GALATEEA : Simt în mine dorința de a-l distruge.

ARTISTUL : (*așezându-se lângă ea*): Aceeași reacție ai avut-o și față de primul tablou.

GALATEEA: Vezi ,iubitule, pe când eu voi îmbătrâni, această femeie va arăta mereu tânără și superbă. Când eu nu voi mai fi ea își va bate joc în continuare de mine.

ARTISTUL : (*gândind*): Deci asta te frământă pe tine?

GALATEEA: Da ,iubitule, și multe altele...

ARTISTUL: Bine, hai să mergem. Vom vedea ce e de făcut.

GALATEEA (*ridicându-se*): Și altceva mă mai chinuiește ,Auguste... Că între mine și această Galatee, tu o vei iubi întotdeauna mai mult pe ea.

ARTISTUL: Nu vreau să te mai aud spunând asemenea nerozii!

GALATEEA: Mă chinuiește acest gând ,că sunt o femeie trecută în planul doi, Auguste... (*luându-i mâna*)

ARTISTUL: Tu nu înțelegi că pentru tine am făcut totul.

GALATEEA: Iubitule, du-mă undeva departe. Să uit de toate. Să mă bucur de aer, de lumina, de viață.

ARTISTUL : (*sărutându-i mâna*): Îți promit. La toamnă o să plecăm în America de Sud.

GALATEEA : (*sărutându-l*): Îți mulțumesc!

Partea întâi

Scena 11

ARTISTUL (*intrând în atelier, se urcă pe un scaun pentru a coborî tabloul*): Nu, nu, arta nu e mai presus decât viața. Artă trebuie să se subordoneze vieții.

ARTISTUL (*privind tabloul*): Și totuși, arta nu trebuie să fie un simplu instrument (*pauză*). N-am ce să-ți fac ,iubita mea... Deși aș vrea să te mai privesc mult timp, te voi împacheta să te încui într-o ladă.

ARTISTUL (*meditativ*): Deși mă simt vinovat față de tine, Galateea... (*privind tabloul*) Tu m-ai urcat pe cea mai înaltă culme a artei, fără tine aș fi un biet mâzgălit de pânze, ca majoritatea pictorilor francezi. (*făcând tabloul sul*) Fie ce-o fi... Dar viața înaintea artei. (*lumina se stinge treptat*)

Partea a doua

Scena 1

După o săptămână. Galateea pregătește bagajele.

GALATEEA: (*fredonând o melodie confuză; un sunet de cheie învârtită în broască o face să tresară; ușa pe care intrase și ea se deschide brusc, în atelier își face apariția un bărbat.*)

BĂRBATUL :(*rămâne o clipă surprins*) Bonjour, madame!

GALATEEA (*moment de uluială*): Bună ziua... Cine sunteți dumneavoastră?

BĂRBATUL : (*închizând ușa, atent*) După știința noastră nu trebuia să găsim pe nimeni. Sus mâinile! (*merge și închide ușa din față*) Așa!

GALATEEA : (*tipând înspăimântată*) Ce vreți de la mine?

BĂRBATUL : (*bruscându-o, punându-i pistolul în ceafă*) Nimic, numai să-mi spuneți unde aveți bijuteriile și unde-și păstrează soțul dumneavoastră tablourile.

GALATEEA : Cu alte cuvinte ai venit să ne jefuiești.!

BĂRBATUL : (*examinând obiectele din casă*) Exact, sunt un banal spărgător.

GALATEEA : (*întorcându-se*) Nenorocitul... Ha...

BĂRBATUL : (*care printr-o lovitură fulgerătoare cu pistolul a secerat-o*): Gura... (*călcând-o pe mână cu talpa*) Spune-mi unde este tabloul acela de care vorbește toată presa?

GALATEEA : (*gemând, își revine*)

BĂRBATUL: Vă avertizez, doamnă Pigmalion, că dacă ați scăpat ca prin minune din tragedia care v-a făcut celebră ,de data aceasta nu veți mai scăpa!

GALATEEA : (*încercând să se miște*): Soțul meu va veni în curând...

BĂRBATUL : (*cu pistolul îndreptat spre ea*): Sunt amândoi plecați la Ruan, unde a murit sora bătrânei, doar eu am trimis telegrama... Și se întorc abia deseară.

GALATEEA : (*scrâșnind din dinți; încercând să se lupte cu agresorul*) Te avertizez că te cunosc, mai bine pleacă!

BĂRBATUL : (*dur*): Bijuteriile și tabloul...

GALATEEA: Nu există nici un tablou!

BĂRBATUL: Prietenii familiei au declarat că l-au văzut.

GALATEEA (*încearcă să se ridice, bărbatul o lovește doborând-o la loc*)

BĂRBATUL : (*cinic*) Nu sunt aici ca să mă joc de-a spargerea. Sunt expresia acestei societăți nenorocite... Ea m-a trimis aici.

GALATEEA : (*gemând*) Banditule, nenorocitul.

BĂRBATUL : (*o lovește încă o dată; apoi se apucă să cotrobăiască, găsește repede tabloul care o înfățișează pe Galateea; îl întinde pe un fotoliu și se dă câțiva pași înapoi pentru a-l privi.*) Dumnezeu!... (*extaziat; are chipul luminat de o expresie stranie*) E o adevărată capodoperă... Peste cincizeci de ani va fi tabloul cel mai scump din lume.

GALATEEA : (*care s-a ridicat; este pe punctul de a-l lovi cu un obiect*) Banditule!

BARBATUL : (*surprins se întoarce automat și o împușcă*)

GALATEEA : Nenorocitul... Ce-ai făcut? (*se prăbușește, încearcă să respire puternic, ca și cum s-ar asfixia*)

BĂRBATUL : (*privind-o cinic*) Ți-am spus că nu mă joc, doamnă! (*aplecându-se și constatând că e moartă*) Să-ți fie de bine... Și mult noroc pe lumea cealaltă. (*întorcându-se către tablou*) De fapt, cred că-mi ajunge. (*il împachetează cu grijă și îl pune într-o geantă diplomat*) Prea mult noroc ai avut în viață ,doamnă. Deveniseră-ți prea celebră, rămâneți cu bine...

Partea a doua

Scena 2

După o săptămână. Artistul se află întins pe pat. Mâna îi atârnă inertă pe marginea patului. În atelier intră, înveșmântată în negru, bătrâna lui mamă. Aduce un platou pe care-l pune pe masă, apoi se așează lângă fiul ei.

BĂTRÂNA : (*schimbându-i compresa*) Dormi, copilul meu, dormi...

ARTISTUL : (*cu buzele uscate de febră*) Mamă... Mamă...

BĂTRÂNA : (*privindu-l cu milă*) Doamne! Își revine.

ARTISTUL : (*gemând*) Mamă... Mamă...

BĂTRÂNA : Nu te ridică, Auguste ! Sunt lângă tine, nu te părăsește bătrâna ta mamă.

Partea a doua

Scena 3

Aceeași imagine, a doua zi. Auguste Pigmalion zace slăbit în pat. Se vede că și-a mai revenit.

BĂTRÂNA : (*dându-i un sandwich*) Încearcă, te rog ,să-l mănânci ,Auguste.

ARTISTUL : (*luându-l*): Spune-mi dacă este adevărat ,mamă?

BĂTRÂNA : (*punându-i mâna pe frunte, oftând*) Da ,copilul meu, din păcate este adevărat.

ARTISTUL: Nu știi dacă l-au prins? (*pauză*)

BĂTRÂNA : L-au prins...

ARTISTUL: Îi voi arde carnea bucată cu bucată.

BĂTRÂNA : (*privindu-l mâhnită*) Nu, Auguste...

ARTISTUL : (*un acces de furie*) De ce nu mi-a cerut! Îi dădeam orice, și pielea de pe mine i-o dădeam... Dar să n-o fi omorât! S-o fi lăsat în viață.

BĂTRÂNA : (*îngrijorată*) Liniștește-te, Auguste, liniștește-te. Era bolnav mintal, paranoic sau cam așa ceva. (*tăcere*) Și așa îl așteaptă plutonul de execuție.

ARTISTUL : (*clătinând din cap*): Degeaba... e prea puțin.

BĂTRÂNA: Arta trebuie să te ridice deasupra durerilor, a dramelor, Auguste.

ARTISTUL: Dar până când? Vine un moment când nu se mai poate.

BĂTRÂNA: Atunci chiar va fi sfârșitul lumii.

ARTISTUL: Dacă aş crede în Dumnezeu aş merge în cer și l-aş ucide. Groaznică lume a mai creat...

BĂTRÂNA (*făcându-și cruce*): Nu vorbi așa ,Auguste. Doamne Dumnezeule, iartă greșelile noastre. Nici nenorocitul acela n-a crezut în Dumnezeu...

ARTISTUL: Ce greu mi-e sufletul, mamă!

BĂTRÂNA : (*tăcere*): Și mie îmi este tare greu. (*pauză*) Vezi, Auguste, tu ai arta...poți să învingi... pentru tine viața are un sens. Eu nu mai am nimic...

ARTISTUL: Da, mamă, o să încerc să iau totul de la capăt.

BĂTRÂNA: Să-ți ajute Dumnezeu... (*pauză*) Mai rezist că te am pe tine, altfel... să nu te naști în lumea de azi.

Partea a doua Scena 4

Aceleași personaje, a doua zi.

ARTISTUL: (*s-a mai întremat; se plimbă muncit de gânduri prin atelier.*) Și totuși, mamă, de ce mi s-a întâmplat tocmai mie tragedia asta? Nu pentru că sunt Pigmalion?

BĂTRÂNA : (*așezându-se în fotoliu*) Nu ,Auguste. (*pauză*) Poate că este vina mea că ți-am băgat în cap ideea aceasta. Voi, artiștii, sunteți mereu cu capul în nori.

ARTISTUL : Ce idee, mamă ?

BĂTRÂNA: Ascultă-mă cu răbdare, copilul meu Omenirea, societatea noastră, trec prin cea mai groaznică criză morală, economică. Biata societate e bolnavă, deznădăjduită, oricând putem muri într-un holocaust atomic. A devenit de netrăit ,băiatul meu, în lumea de azi.

ARTISTUL: Și?

BĂTRÂNA: Omul supraviețuiește, nu trăiește pe planeta aceasta.

ARTISTUL: Omul de care vorbești, mamă, merită să dispară de pe această planetă.

BĂTRÂNA: Nu m-ai înțeles ,Auguste, în lumea de azi normal este să mori, să fii ucis, bolnav, nebun, hoț... E un noroc rar și tu l-ai avut, datorită artei, să trăiești și să te realizezi. Știi ce-a declarat asasinul? Că din invidie a făcut tot ce a făcut. Locuia la a patra casă de noi.

ARTISTUL (*mușcându-și buzele*): Știam că lumea e așa cum este ,mamă. Se vede lucrul acesta și din arta mea.(*tăcere*)

BĂTRÂNA: Știu că vrei să te apuci încă o dată s-o pictezi pe Galatea. Sunt convinsă că speri s-o mai învii odată.

ARTISTUL (*privind-o adânc și dureros*): Da, mi-ai ghicit gândul, mamă.

BĂTRÂNA: Chiar de-ai reuși ,băiatul meu, ți-o va omori altcineva. Și iar va trebui s-o iei de la capăt.

ARTISTUL: Chiar de va trebui s-o iau de mii de ori de la capăt, tot o voi învia.

BĂTRÂNA: Nu, Auguste, sfârșitul lumii se apropie vertiginos. Nimic bun nu mai poate exista sub cerul acesta.

ARTISTUL (*îngrozit*): Ești sigură ,mamă?

BĂTRÂNA: Noi ,creștinii ,suntem pregătiți.

ARTISTUL (*așezându-se, meditănd*): La lucrul acesta nu m-am gândit...

BĂTRÂNA: Ziceai că arta poate salva lumea de la pieire, sunt convinsă că și ea este bolnavă și neputincioasă ca lumea.

ARTISTUL (*meditând; se aud bătăi în ușă*): Da...

Partea a doua

Scena 5

În cadrul ușii apare un bărbat cu o geantă în mână.

OMUL: Aici locuiește familia pictorului Auguste Pigmalion ?

BĂTRÂNA: Da.

OMUL: Sunt Jean Aureas, funcționar la compania de aviație...

ARTISTUL: Da. Ce doriți?

OMUL: După cum știți în accidentul de aviație...

ARTISTUL: Da.

OMUL: Soția dumneavoastră figura pe lista pasagerilor aflați la bordul avionului. Cercetările amănunțite făcute la fața locului nu au constatat existența nici unui supraviețuitor.

ARTISTUL: Da.

OMUL: De asemenea ,logic ,era imposibil să existe vreun supraviețuitor.

ARTISTUL: Da. Și ce vreți de la mine?

OMUL: Compania noastră a luat cunoștința din presă, de asemenea, de asasinarea doamnei Pigmalion.

ARTISTUL: Da.

OMUL: Concluzia pe care a tras-o conducerea Companiei este că doamna Pigmalion nu se afla la bordul avionului în momentul accidentului. În cazul acesta compania nu poate plăti despăgubiri familiei.

ARTISTUL: Nu avem nevoie.

OMUL : Aceasta este tot ce doream să vă comunicăm. Am dori să avem din partea dumneavoastră consimțământul că nu veți da în judecată Compania.

ARTISTUL (*din ce în ce mai iritat*): Vă asigur.

OMUL: Nu-mi rămâne decât sa-mi cer scuze și să mă retrag.

ARTISTUL: Procedați bine.

OMUL: Sărut mâna ,doamnă! Cu bine, domnule Pigmalion...

BĂTRÂNA: Mergi sănătos ,omule! (funcționarul Air France iese; se lasă un moment de tăcere)

ARTISTUL : (plimbându-se cu mâinile la spate) Sunt stupefiat. Cred că ai dreptate ,mamă, nu cunosc lumea în care trăiesc. Auzi? Compania nu poate să creadă!

BĂTRÂNA : (după un timp): Auguste, trebuie să-ți spun... Interviuul tău a stârnit foarte multă ură, curiozitate, interes, dar nimeni nu te-a crezut.

ARTISTUL: (privind-o îngândurat)

BĂTRÂNA : Nimeni n-a crezut că arta a putut să reînvie o femeie căzută în nesimțire.

ARTISTUL: (așezându-se, grav) Înțeleg.

BĂTRÂNA: Majoritatea oamenilor s-au distrat. (tăcere)

ARTISTUL: Mă întreb dacă lumea aceasta nu se îndreaptă spre dispariție.? Nu cumva ea este bolnavă, și aceasta e cauza fundamentală a bolii și a viitoarei ei dispariții, faptul că nu crede? Că nu mai poate să creadă?

BĂTRÂNA: Omul de azi nu crede în nimic, Auguste.

ARTISTUL : (pregătindu-se de lucru.Are chipul transfigurat) Mamă, fii bună, te rog, și lasă-mă singur... (pauză. Se plimbă neliniștit) O să-mi aduci mâncare când o să bat în ușă...

BATRÂNA: (îngrijorată) Auguste...

ARTISTUL: (muncit de gânduri) Artistul trebuie să fie un Prometeu. Și eu sunt...(pauză) Mereu trebuie să ia totul de la capăt.

BĂTRÂNA: (întârziind) Aș fi liniștită dacă încercarea aceasta te-ar face să-ți găsești liniștea.

ARTISTUL: (trist,gânditor) O să mi-o găesc,mamă...

BĂTRÂNA: Lasă-mă să cred că nu mă dai afară.(pauză) O să-ți aduc mâncare în fiecare dimineață, să nu te deranjezi.

ARTISTUL: (îngândurat) Da...

BĂTRÂNA: Iți doresc mult noroc! (iese tristă)

Partea a doua

Scena 6

După câteva momente ,timp în care Auguste Pigmalion s-a plimbat prin atelier, adânc preocupat de ceva. Artistul s-a oprit în fața tabloului. Se va apleca apoi și va scoate dintr-o ladă o pânză dreptunghiulară pe care o va așeza în dreptul ușii prin care a apărut Galatea. Se va apuca apoi de lucru liniștit.

ARTISTUL: (după mult timp, închizând ochii, chinându-se) Doamne! Doamne, simt că nu mergee ! (tare) N-am putere...Îmi lipsește nebunia aceea de care aș avea nevoie. (va merge și va destupa o sticlă de coniac din care va bea).

ARTISTUL: (gemând) Cumplită e neputința artistului.(bea în neștire).

ARTISTUL: Mai bine să mă îmbăt ca un porc decât să suport ideea aceasta! (tare, urlând) Ideea neputinței! (gâfâie) Ideea neputinței...

ARTISTUL: (aproape plângând) Nu poot ! (urlând) Doamne, de ce nu pot? De ce nu pot? (bea)

ARTISTUL: (din ce în ce mai beat) Să am răbdare...Să aștept... (respirând adânc) Forța aceea teribilă de care aș avea nevoie nu vine.....

ARTISTUL: (prăbușindu-se, urlând) Gala-teee-aa, undeeee ești, iubit-ooooo!

Partea a doua

Scena 7

A doua zi. Artistul stă în genunchi în fața pânzei pe care se văd câteva linii.

ARTISTUL: (după mult timp) Îmi trebuie luni, ani de concentrare. De meditație. Să las energiile să se adune. Să dospească, să gâlgâie.

ARTISTUL: (tare, rugându-se) Doamne ! Doamneee ! O dată măcar, o dată, mai dă-mi puteri! (gâfâie, deznădăjduit) O dată...și nu-ți mai cer nimic!

Partea a doua

Scena 8

Peste câteva zile...Auguste Pigmalion se plimbă ca o fiară în cușcă. Din când în când bea din sticla de coniac. Dezlănțuindu-se.

ARTISTUL: (aproape urlând) Nu se poate ! (rar) Simt că n-a murit în mine energia aceea! (se aruncă asupra pânzei pe care o sfâșie trăgând din ea cu dinții)

ARTISTUL: (după ce se mai liniștește. Căzut în genunchi, plânge ca un copil) Nu pot ! (urlând) Nu pooot!

ARTISTUL: (tare) Parcă mi-ar fi mâna un ciot! Și trupul parcă mi-ar fi inert! Mi-e teamă să nu-mi pierd mințile.

BĂTRÂNA: (bătând în ușa) Auguste! Deschide ,te rog, Auguste.

ARTISTUL: (gemând) Lasă-mă în pace, mamă! (caută sticla din care bea cu sete)

Partea a doua Scena 9

Mai liniștit, în fața pânzei, în genunchi.

ARTISTUL: (frenetic) Merge! (tare) Simt că merge ! (lucrează în neștire)

ARTISTUL:(cu ochii arzându-i febril) Mergeee ! (țipând de bucurie) Doamneee ! Merge! (pauză) ține-mă așa, Doamne ! (fără să se uite întinde mâna după sticla de coniac din care bea fără să-și dea seama ce face)

ARTISTUL: (lucrând febril) Galateea! (tare) Parc-ar fi o stea ! (jelind) Care tot răsai.. Doamne și răsai. Noaptea sus pe plai.

ARTISTUL (lucrând febril, pe pânză se întrecește portretul necrezut de frumos al celei care a fost soția lui) Galateea mea...Lumina ochilor mei...Luceafăr și soare .Pe boltă răsare!

ARTISTUL: (epuizat, vorbind în șoaptă) Doamne ! Bunule, fie-ți milă de mine! Mai ține-mă un ceas. Numai un ceas și pot să mor.

ARTISTUL: (închizând ochii) Mă simt vlăguit...Parcă nici sânge în mine nu mai am. (întinde mâna după sticlă și bea cu sete ținându-și ochii închiși. Se va prăbuși la picioarele imensului tablou)

Partea a doua Scena 10

Auguste Pigmalion în genunchi în fața tabloului

ARTISTUL: (lucrând febril, luminat) Ține-mă, Doamne, așa ! (tare) Încă un ceas. Și încă o zi. (pauză, lucrează ca un nebun) Așa, Doamne, ține-mă așa!

ARTISTUL: (tare) Galateea ! Te văd! Te simt și te miros, iubito! (uimit el însuși) Ești vie în mine! În curând te vei încarna! (țipând aproape) Vie, frumoasă, puternică!

ARTISTUL: (cuprins de beția creației. Urlând) Doamneeee ! O clipă! (gâfâind) Numai o clipă! Și miracolul se va înfăptui! (pauză. Lucrează febril uitând total de el)

ARTISTUL: Ah, lume nenorocită! Imbecilă, care nu crezi nici în propria ta salvare.(în momentul acesta pe ușa pe care intra de obicei bătrâna apare un bărbat cu pistolul în mână)

ARTISTUL : (ca și cum și-ar fi pierdut mințile) Galateea! Mai frumoasă decât o stea! mai vie decât o inimă!

BĂRBATUL: (puternic) Pictore! Sus mâinile!

ARTISTUL : (după un moment în care s-a speriat) Cine?

BĂRBATUL: (aspru) Sus mâinile! Dacă miști un deget te-am lichidat... (pauză, cinic) Așa cum am lichidat-o și pe maică-ta.

ARTISTUL: (întorcându-se, uluit. Cu mâinile tremurând) Ce...? Ce se întâmplă?

BĂRBATUL: (rânjind) N-ai ochi să vezi? (pauză) Din presă știu de existența celui alt tablou al soției tale. (rar, stăpân pe el) Îl vreau!

ARTISTUL: (uluit încă, începe să realizeze) Cuum ? Ai ucis-o pe mama? (liniștea devine parcă asurzitoare)

BĂRBATUL: (rânjind) Cred că e numai leșinată. (mică pauză) Mă interesează tabloul. Unde e? (se apropie de tranzistorul care se găsește pe o policioară. Îl ia în mână și-i dă drumul)

ARTISTUL: (îngrozit, bâiguie ceva)

BARBATUL: (ridicând tranzistorul) Să punem puțină muzică, poate îți amintești ceva.

ARTISTUL: (uluit și îngrozit) E..e. în..po..pod.(tare) Vreau s-o văd pe mama!

BĂRBATUL: (calm, manevrând butoanele aparatului, care nu mai funcționează) O s-o vezi... mai târziu. (preocupat de aparat) Uite că nu mai merge. (apoi brusc ,o voce din aparat)

RADIO: Așa după cum anunță Agenția U.P.I., citată de France Press ,experții F.A.O întruniți la recenta Consfătuire ținută în capitala Italiei, apreciază că numărul copiilor care vor muri de foame anul acesta va depăși cifra de două milioane. Potrivit estimărilor mai mult de jumătate din populația globului este malnutrită.

Toate acestea în timp ce cursa înarmărilor continuă într-un ritm aberant.

ARTISTUL(ca și cum ar fi trăit un șoc) Ce-a zis? (uluit) Anul acesta vor muri de foame peste două milioane de copii? (liniștea e de gheață, dureroasă)

BARBATUL:(calm, rânjind) Dacă crezi că mă duci te înșeli, domnule! Am nervii destul de tari Mult mai tari decât îi ai tu.(aspru, cu țeava pistolului îndreptată către el) Vreau tabloul!

ARTISTUL: (mai lucid) Ți-l dau dacă mi-o aduci pe mama, ticălosule,(tare) vie și nevătămată! Și dacă vei pleca fără să ne faci nimic.

BĂRBATUL: (aspru) De acord. Stai cuminte aici! La cea mai mică mișcare trag.

ARTISTUL (va rămâne în aceeași poziție, îngrozit, ca și cum nu i-ar veni să-și creadă ochilor. Peste câteva momente Bărbatul va apare în atelier ținând-o de braț pe bătrâna căzută în nesimțire)

BĂRBATUL: Pofitim, e vie! (un tunet slab, îndepărtat vestește revenirea furtunii)

ARTISTUL(îngrozit, revoltat) Dumnezeuule, ai lovit-o! (îl privește cu ură)

BĂRBATUL: (aspru, cinic) Gura, jivină! Îți dau trei minute la dispoziție. Te duci în pod și aduci tabloul. (apăsă) Cu tot ce ai mai valoros. Altfel nu va fi bine de loc! (se lasă o tăcere de gheață)

ARTISTUL: (ștergându-și transpirația) Promiți că ne lași apoi în pace.?

BĂRBATUL: (furtuna se apropie. Se aude bubuitul prelung) Te asigur.

ARTISTUL: Jură, altfel nu te cred. (îl privește cu ură)

BARBATUL (sec, plictisit) Jur.

ARTISTUL (iese. Se va întoarce peste câteva momente cu tabloul care o înfățișează pe Galatea. Pe lângă acesta îi mai dă încă două suluri) Acesta este.

BĂRBATUL:(examinând tabloul cu atenție. Desface apoi cele două suluri. Pare mulțumit. Își aruncă apoi privirea pe tabloul aflat în lucru). Tabloul acesta ce reprezintă?

ARTISTUL:(aplecându-se asupra bătrânei care și-a mai revenit) E neterminat. Nu pot să ți-l dau.(pauză)

BARBATUL:(pare satisfăcut) Mda.Nu e rău.(împachetând tablourile luate)

ARTISTUL.(calm, trist) Vreau să pleci ca să-mi pot îngriji mama.(tunet prelungit, urmat de un trăznet surd)

BĂRBATUL: (fără să se grăbească) E mai mult speriată, n-are nimic.

BĂTRÂNA:(geme) Auguste...Auguste...

ARTISTUL(respiră adânc, trist) Nu e nimic grav, stai liniștită, mamă.

BĂRBATUL(aruncând o ultimă privire) Îmi pare rău. Au revoire...Asta e viața. Dacă... (îl amenință)

ARTISTUL (oftând, calm) Mergi fără nici o grijă...

BĂRBATUL (dispare. Trăznește undeva aproape .Se aud vibrând geamurile)

BĂTRÂNA (geme, deschizând ochii) Blestemații...

ARTISTUL (dându-i să bea,) Bea puțină apă, mamă...
BĂTRÂNA(după ce bea) Mi-am mai revenit.(pauză) Bine că am scăpat cu viață...amândoi. Putea să ne omoare ca pe Galatea.
ARTISTUL (se plimbă îngândurat prin atelier) Nu-mi vine să cred încă ochilor.(tare) Nu este posibil așa ceva!
BĂTRÂNA : (oftând) A fost adevărat, dragul meu. Din păcate a fost cât se poate de adevărat...
Mulțumesc Domnului că am scăpat cu viață...(tunet prelung, care parcă nu se mai termină)

Partea a doua Scena 11

ARTISTUL (după ce a fumat o țigară gânditor) Groaznic...Sunt pur și simplu șocat.
BĂTRÂNA (geme, ridicându-se cu greu de jos) Numai anul trecut în Statele Unite au avut loc 300 de milioane de spurgeri și nu știu câte omoruri. Iți dai seama ce înseamnă asta?
ARTISTUL:(abătut, ca și cum ar fi obsedat de ceva) Îngrozitor ..
BĂTRÂNA: (încercând să păsească) Mulțumesc Domnului c-am scăpat cu bine.(pauză) Mă duc să văd dacă nu ne-au luat și altceva din casă.(iese)
ARTISTUL (rămas singur Luându-și capul în palme) Groaznic...(pauză) Îngrozitor.
(cu o imensă disperare pe chip) Intr-o lume ca aceasta ce rost mai are artistul ?
Acestui fapt nu mai pot să-i supraviețuiesc.(rar) De fapt cred că sunt un Pigmalion mort. (tunet prelung, prin fereastra atelierului se vede fulgerul brăzdând cerul)
ARTISTUL (după mult timp) Doamne, și eu care voiam să-i mai dau încă o dată viață Galateei ! (îngrozit) Ce gest absurd...(pauză) Mă gândesc cu oroare la mamele care trebuie să dea viață copiilor în lumea asta...(se ridică în picioare, se oprește în fața tabloului)
ARTISTUL: (acces de furie, sfâșiind tabloul. Urlând) Galateea ! Eu ți-am dat viață, iubit-o, eu te omor! (pauză) Spre fericirea ta...(tăcere. Se aude doar găfăitul artistului) Și a mea...(tăcere. Afară se pune furtuna. Se aude ploaia răpăind pe acoperiș)
ARTISTUL: (tare) Plouă, Doamne, și nu te mai opri! (urlând) Spală lumea aceasta blestemată și bolnavă, lumea aceasta murdară și oribilăă ! (tunet depărtat)
ARTISTUL (tăcere, meditănd amar) Nu i-au ajuns două războaie mondiale...Lumea aceasta are nevoie de un potop nesfârșit ca al lui Noe...(fulgeră, bubuit prelung. Apoi zgomotul nesfârșit al ploii care cade pe acoperiș)

sfârșit

OAMENI DE CULTURĂ DESPRE ȘTEFAN DUMITRESCU

“Am citit piesa d-vs de teatru “Râsul” și am găsit-o originală, interesantă și amuzantă! Sunt alături de dumneavoastră. Vă voi ajuta să spargeți crusta indiferenței. Intenționez s-o dau la Theatre de poche, înființat de Eugen Ionesco,unde și-a jucat piesele lui de teatru și în virtutea cărora a ajuns membru al Academiei Franceze. De-asemenea, mă gândesc s-o dau unui actor, foarte cunoscut în Franța, care stăpânește în mod desăvârșit arta de a râde.”

Celestin Duca.16 iulie 2000.Paris.

“Înțeleg de ce acum treizeci de ani Teatrul Mic a pus piesa (piesa de teatru “Râsul” nn) la sertar. Desigur i-a speriat –pe atunci, stilul modern al piesei –și își făceau gânduri despre posibilele aluzii și comparații cu prezentul.”

Liviu Ciulei.20 iulie 2000.

“Poet, prozator, dramaturg, eseist, critic literar, filozof, analist politic, omul acesta atât de cuminte cu o expresie de copil care se miră veșnic, este una dintre cele mai ardente și mai neliniștite conștiințe ale veacului lui. Când românii îl vor cunoaște cu adevărat, în toată adâncimea și profunzimea operei lui pe Ștefan Dumitrescu, se vor mira că un scriitor de talia lui Thomas Mann, a lui Albert Camus s-a aflat, fără să-l cunoască, printre ei. La sfârșitul acestui veac, Ștefan Dumitrescu este vârful de lance al literaturii române împlântat adânc în universalitate. L-aș compara cu Mircea Eliade, dacă nu aș ști, cunoscându-i o mare parte din operă, că Ștefan Dumitrescu nu seamănă decât cu el însuși.”

Francesca Pini, critic literar, coperta a IV-a
a cărții „Matca ancestrală”.1993

“Dacă citind versurile lui Ștefan Dumitrescu rămânem undeva între real și ideal, lecturând romanul său “Delirul”, continuarea capodoperei lui M. Preda, suntem stupefiați de talentul și originalitatea sa. Romanul va fi în curând tipărit și îl recomandăm tuturor iubitorilor de literatură adevărată.

Dumi Nedelcu, revista “Realitatea”, Galați, iunie 2000

“ Ștefan Dumitrescu. În tot ce faceți și gândiți aveți mai degrabă aura unui întemeietor. Cred că ar trebui să faceți școală în jurul dumneavoastră, lucrând direct asupra destinului vii prin elevii care ar putea să vă continue lucrarea, întemeind cetăți de spirit la fel de durabile ca și cele create la umbra măslinilor antici. Trăim vremuri prea mărunte pecuniar ca să găsiți o revistă deschisă imediat spre ceea ce gândiți. Singura soluție ar fi să vă adresați unei edituri ca Humanitas, care ar putea să fie interesată de anvergura viziunilor dumneavoastră”

Ion Zubașcu, scriitor, revista “Expres-Magazin”, nr 4,1993.Text apărut pe coperta a IV-a a cărții “Eminescu-un Iisus al poporului român” și pe coperta a IV-a a cărții” Dicționarul complet al al dramaturgiei lui I. L. Caragiale”, 1998, de Ștefan Dumitrescu